

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-08
Besvaras senast
2025-04-28

Till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:591 En nationell reform för egenvård och farmaceutiska tjänster

I en tidigare skriftlig fråga (2024/25:515) inlämnad av mig belystes behovet av en tydligare och mer enhetlig definition av begreppet egenvård. Svaret från statsrådet lyfte fram lagen om egenvård (2022:1250), som reglerar hälso- och sjukvårdsåtgärder som en patient kan utföra själv efter bedömning av hälso- och sjukvårdspersonal. Detta svar missade dock den bredare frågeställningen om egenvårdens roll i att avlasta sjukvården och främja hälsa genom förebyggande insatser.

Den nuvarande lagstiftningen omfattar endast egenvård inom ramen för hälso- och sjukvårdssystemet och förbiser behovet av att utveckla nationella riktlinjer för egenvårdsrådgivning och farmaceutiska tjänster. Erfarenheter från andra länder, som Storbritanniens Pharmacy First, visar att en välutvecklad strategi för farmaceutiska tjänster kan minska onödiga läkarbesök och avlasta primärvården. Den svenska primärvården är redan under hårt tryck med långa väntetider och en ansträngd arbetsbelastning för vårdpersonal. Att minska antalet onödiga vårdbesök genom tydligare riktlinjer och större användning av egenvårdsrådgivning skulle därför vara en viktig åtgärd för att säkra en mer hållbar hälso- och sjukvård.

I TLV:s rapport från december 2024 om farmaceutiska tjänster framgår att farmaceutiska tjänster som inhalationsvägledning och apotekens läkemedelssamtal har visat positiva effekter på patienters läkemedelsanvändning. En breddning av dessa tjänster skulle kunna bidra till en mer effektiv användning av hälso- och sjukvårdens resurser och skapa förutsättningar för primärvården att fokusera på mer komplexa medicinska behov. En nationell strategi för egenvård och farmaceutiska tjänster skulle kunna frigöra betydande resurser genom att minska antalet onödiga läkarbesök och belastningen på primärvården.

Från apotekens håll framförs också ofta önskemål om att få ta en ännu större roll i arbetet för förbättrad hälsa. Förutom farmaceutiska tjänster i den betydelse som uppdraget till TLV omfattade framhålls ibland exempel från länder där apoteken har möjlighet att efter rådgivning och bedömning direkt kunna skriva ut läkemedel för ett begränsat antal åkommor, för att avlasta vården och förenkla för patienten. Det kan till exempel röra sig om medicin mot halsont eller urinvägsinfektion hos kvinnor.

En annan fråga är den om att göra fler läkemedel receptfria, efter rådgivning av farmaceut, så kallat farmaceutsortiment, och en annan är att tillåta farmaceuter att förnya recept för ett begränsat antal läkemedel.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Acko Ankarberg Johansson:

1. Hur ser statsrådet på behovet av en nationell strategi för att stärka egenvård och farmaceutiska tjänster för att avlasta primärvården?
2. Vilka åtgärder anser statsrådet att regeringen bör vidta för att minska antalet onödiga vårdbesök genom ökad egenvårdsrådgivning och ökat ansvar för apoteken?
3. Hur ser statsrådet på apotekens roll i att ge egenvårdsrådgivning och förbättra patienters användning av läkemedel som ett sätt att minska belastningen på primärvården?
4. Planerar statsrådet och regeringen att gå vidare med förslagen från TLV om farmaceutiska tjänster?
5. Finns andra planer från statsrådet och regeringen på att, efter nödvändiga utredningar, utöka apotekens ansvar och verksamhet?

.....

Ulrika Westerlund (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann